

WŁADYSŁAWA SZULAKIEWICZ
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

ZESPÓŁ HISTORII WYCHOWANIA

Działalność Zespołu Historii Wychowania prowadzona jest we współpracy z Towarzystwem Historii Edukacji. Wynika to z faktu, iż niemal wszyscy członkowie Zespołu są jednocześnie członkami THE. W skład Zespołu w 2011 roku weszli – oprócz samodzielnych pracowników nauki – głównie historycy wychowania ze stopniem doktora, którzy byli zaawansowani w pracy naukowo-badawczej, a także aktywni w obszarze organizacyjno-naukowym.

Działalność Zespołu skupiała się, w omawianym okresie na dwóch głównych celach. Pierwszym była współpraca z adeptami historii wychowania służąca ich dalszemu rozwojowi naukowemu, drugim zaś popularyzacja wyników badań historyczno-oświatowych. Obydwa priorytetowe cele były realizowane poprzez konferencje naukowe i publikacje w czasopismach i seriach specjalistycznych. Zespół posiada swoją stronę internetową (<http://www.home.umk.pl/~khmpwnp/>), której założycielką jest dr Joanna Falkowska z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, sekretarz Zespołu w latach 2011–2015.

KIERUNKI DZIAŁALNOŚCI ZHW

a) Konferencje i seminaria naukowe zorganizowane pod patronatem KNP lub z inicjatywy członków Zespołu Historii Wychowania KNP i z ich czynnym udziałem

Członkowie Zespołu są inicjatorami i uczestnikami wielu spotkań naukowych o charakterze ogólnopolskim i międzynarodowym. Są to seminaria, konferencje i sympozja mające na celu współpracę badaczy historii wychowania na rzecz prezentacji i popularyzacji najnowszych wyników badań. Ponadto historycy wychowania zrzeszeni w Zespole uczestniczą także w konferencjach naukowych organizowanych przez przedstawicieli innych subdyscyplin pedagogicznych, a tym samym innych Zespołów KNP. Warto podkreślić, że głównym celem spotkań naukowych, a zwłaszcza seminariów i sympozjów w omawianym okresie była dyskusja na temat metodologicznych problemów historii oświaty i wychowania. W latach 2011–2015 były to między innymi następujące spotkania naukowe:

- Seminarium z okazji 80-lecia Prof. K. Poznańskiego nt. „Profesor Karol Poznański – historyk oświaty i wychowania”, Warszawa 13 V 2011 r.
- Konferencja naukowa nt. „Nauczyciel szkoły twórczej – rzecz o Henryku Rowidzie w 65. Rocznicę powołania Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie”, Kraków 26–27 V 2011 r.
  - III Międzynarodowy Kongres Religioznawczy nt. „Religie i religijność w świecie współczesnym”, 12–15 IX 2011 r., Uniwersytet Mikołaja Kopernika.
  - Konferencja naukowa nt. „Dziecko w Polsce w XX wieku – portrety i narracje”, Bydgoszcz 26–27 IX 2011 r.
  - Konferencja naukowa nt. „Czasopiśmiennictwo XIX i XX wieku jako źródło do dziejów szkolnictwa, oświaty i edukacji”, Łódź, 18–19.10.2011 r.
  - Seminarium Metodologiczne nt. Ikonografia w badaniach historyczno-pedagogicznych; Poznań – Obrzycko, Uniwersytet A. Mickiewicza, VI 2011 r.
  - Konferencja naukowa nt. „Wychowanie w rodzinie – konteksty historyczne i współczesne”, Wrocław – Jelenia Góra – Szklarska Poręba, Uniwersytet Wrocławski, 18–19 V 2012 r.
  - Konferencja naukowa nt. „Być nauczycielem w PRL-u”, Gdańsk, Uniwersytet Gdański, 26–27 IV 2012 r.
  - Seminarium Metodologiczne nt. „Egodokumenty i ich wykorzystanie w badaniach historyczno-oświatowych”, Poznań – Obrzycko, Uniwersytet A. Mickiewicza, 19–20 VI 2012 r.
    - Seminarium poświęcone Profesorowi Czesławowi Majorkowi z okazji 10. rocznicy śmierci, Kraków, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN, 25–26 IX 2012 r.
    - Konferencja naukowa nt. „Działalność oficyn wydawniczych na rzecz edukacji, szkolnictwa i oświaty w XIX i XX wieku”, Uniwersytet Łódzki, 15–16 X 2012 r.
    - Konferencja naukowa nt. „Komisja Edukacji Narodowej: ludzie i dzieło w dialogu pokoleń”, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN, Kraków 14–15 X 2013 r.
    - Konferencja Naukowa poświęcona KEN w Senacie RP nt. „240. rocznica utworzenia Komisji Edukacji Narodowej”. Warszaw, 18 X 2013 r.
    - Seminarium Metodologiczne Historyków Wychowania, Poznań – Obrzycko, Uniwersytet A. Mickiewicza, 26–27 VI 2013 r.
    - Sympozjum naukowe poświęcone pamięci Profesora Stanisława Mauersberga, Uniwersytet w Białymstoku, 25–26 XI 2013 r.
    - VIII Zjazd Pedagogiczny pod hasłem: „Różnice – edukacja – inkluzja”, Uniwersytet Gdański, 19–21 IX 2013 r.
    - Konferencja naukowa nt. „Pedagogika w Szkole Lwowsko-Warszawskiej. Źródła – kontynuacje – uczeni”, Bydgoszcz 15–16 X 2013 r.
    - II Zjazd Andragogiczny, pod hasłem: „Teoria i praktyka edukacji dorosłych w procesie zmian”, Toruń 15–16 V 2013 r.
    - Seminarium Metodologiczne Historyków Wychowania „Nowe tendencje we współczesnej historiografii pedagogicznej”; Poznań Obrzycko, Uniwersytet A. Mickiewicza, 26–27 VI 2013 r.

▪ III Międzynarodowa Konferencja Naukowa nt. „Wychowanie w rodzinie. Konteksty historyczne i współczesne”, Zakład Historii Edukacji Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego i Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych Karkonoskiej Państwowej Szkoły Wyższej w Jeleniej Górze, Jelenia Góra-Szklarska Poręba 15–17 V 2014 r.

▪ XIX Powszechny Zjazd Historyków Polskich, Sympozjum historyków wychowania nt. „Polskie reformy oświatowe w nurcie europejskich przemian społecznych, politycznych i kulturowych”, Polskie Towarzystwo Historyczne, Szczecin 17–21 IX 2014 r.

▪ Konferencja naukowa nt. „Działalności oficyn wydawniczych na rzecz edukacji, szkolnictwa i oświaty w XIX i XX wieku”, Wydział Nauk o Wychowaniu, Uniwersytet Łódzki, 15–16 X 2014 r.

▪ Konferencja naukowa nt. „Wokół myśli pedagogicznej Jana Władysława Dawida i pozytywizmu warszawskiego”, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej, Warszawa, 9 VI 2014 r.

▪ Konferencja naukowa nt. „Jan Władysław Dawid – recepcja i reinterpretacja poglądów w teorii i praktyce pedagogicznej XXI wieku”, Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 20–21 X 2014 r.

▪ Sympozjum naukowe nt. „Badania historyczne w pedagogice. Konteksty źródłowe”, Katedra Historii Myśli Pedagogicznej WNP UMK Toruń, 8 XII 2014 r.

▪ Seminarium Metodologiczne Historyków Wychowania, Mickiewicza nt. „Edycja źródeł w badaniach historyczno-pedagogicznych”, Poznań – Obrzycko, Uniwersytet A. Mickiewicza, 17–18 VI 2015 r.

▪ Konferencja naukowa nt. „Biografie pedagogiczne – konteksty źródłowe”, Katedra Historii Myśli Pedagogicznej WNP UMK Toruń, 11 V 2015 r.

b) Działalność w radach naukowych i kolegiach redakcyjnych czasopism oraz serii z zakresu historii wychowania

Członkowie Zespołu uczestniczą w pracach rad naukowych i kolegiów redakcyjnych czasopism i wydawnictw ciągłych specjalistycznych, których celem jest popularyzacja badań historyczno-oświatowych. Są to:

- „Biuletyn Historii Wychowania” – periodyk Towarzystwa Historii Edukacji.
- Seria naukowa pt. „Biblioteka Historii Edukacji” ukazująca się pod patronatem THE.
- Seria naukowa pt. Monografie z Dziejów Oświaty – IHN PAN.
- Rocznik pt. „Rozprawy z Dziejów Oświaty” – IHN PAN.
- Pismo pt. „Przegląd Historyczno-Oświatowy”.

c) Promocja osiągnięć badawczych adeptów historii wychowania

Historycy wychowania (ze stopniem doktora habilitowanego i tytułem naukowym) wchodzący w skład Zespołu podejmują działania na rzecz promocji wyników badań historyczno-oświatowych adeptów historii wychowania. Jedną z form tej aktywności jest ich uczestnictwo w pracach Jury Konkursu na najlep-

szą pracę magisterską i doktorską z zakresu historii edukacji im. C. Majoraka. Warto nadmienić, że laureaci konkursu mogą publikować swoje prace w serii „Biblioteka Historii Edukacji” lub ich fragmenty w „Biuletynie Historii Wychowania”.

d) Realizacja projektów naukowych

Historycy wychowania zrzeszeni w Zespole uczestniczą w realizacji zespołowego projektu naukowego w ramach: Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki. Moduł 1.1.

Tytuł projektu: Komisji Edukacji Narodowej model szkoły i obywatela – koncepcje, doświadczenia i inspiracje

W ramach realizacji projektu członkowie Zespołu uczestniczyli w przygotowaniu i przebiegu konferencji naukowej pt. „Komisja Edukacji Narodowej. Ludzie i dzieło w dialogu pokoleń”, przypadającej w 240 rocznicę powstania KEN. Konferencja odbyła się w Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie w dniach 14–15 października 2013 roku i zainauguowała dekadę przygotowań do czwartego Jubileuszu KEN przypadającego w roku 2023.

Przygotowana została także wystawa poświęcona KEN, którą zaprezentowano w Akademii Pedagogicznej w Krakowie, Uniwersytecie Warszawskim i w Senacie RP. W Senacie RP odbyło się także konferencja naukowa poświęcona KEN.

WAŻNIEJSZE PRACE NAUKOWE CZŁONKÓW ZHW OPUBLIKOWANE W LATACH 2011–2015

Publikacje autorskie:

- Nawrot-Borowska M., Nauczanie domowe na ziemiach polskich w II połowie XIX i początkach XX wieku – zapatrywania teoretyczne i praktyka, Bydgoszcz 2011.
- Michalska I., Wychowanie do czytelnictwa uczniów szkół powszechnych w Drugiej Rzeczypospolitej, Łódź 2011.
- Radziszewska M.J., Nauczyciele szkół powszechnych i podstawowych na Warmii i Mazurach (1945–1956), Kraków 2011.
- Sapia-Drewniak E., Stefania Mazurek. Biografia pedagogiczna, Opole 2011.
- Wałęga A., Polskie podręczniki i wydawnictwa pomocnicze do historii wychowania okresu zaborów i II Rzeczypospolitej (Biblioteka Historii Edukacji, t. 2), Toruń 2011.
- Żołądź-Strzelczyk D., Kabacińska-Łuczak K., Codzienność dziecięca opisana słowem i obrazem. Życie dziecka na ziemiach polskich od XVI do XVIII wieku, Warszawa 2011.
- Kamińska J., Universitas Vilnensis 1793–1803. Od Szkoły Głównej Wielkiego Księstwa Litewskiego do Imperatorskiego Uniwersytetu Wileńskiego, Warszawa 2012.

- Szulakiewicz W., Stanisław Lempicki (1886–1947). Twórca lwowskiej szkoły historii wychowania, Toruń 2012.
- Falkowska J., Myśl wychowania narodowego w Galicji okresu autonomii. Twórcy i idee, Biblioteka Historii Edukacji t. 3, Toruń 2013.
- Gulczyńska J., Przemiany w szkolnictwie średnim ogólnokształcącym w Polsce w latach 1944–1989, Poznań 2013.
- Głowacka-Sobiech E., Harcerstwo w Polsce w latach 1944–1990, Poznań 2013.
- Kulbaka J., Dziecko jest jutrem... Szlakiem myśli pedagogicznych Jana Jakuba Rousseau, Jana Henryka Pestalozziego i Janusza Korczaka, Krasnystaw 2013.
- Opiela M., Integralna pedagogika przedszkolna w systemie wychowania Edmunda Bojanowskiego: kontynuacja i zmiana, Lublin 2013.
- Szulakiewicz W., O uczących i uczonych. Szkice z pedeutologii historycznej. Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń 2014.
- Falkowska J., „Przeciw marzycielstwu”. Działalność edukacyjna Anasztazji z Jełowickich Dzieduszyckiej (1842–1890), Pedagogika Toruńska, t. 4, Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń 2014.
- Zagrodzka A., Vittorino da Feltre: pedagog z XV wieku, Warszawa 2014.

Publikacje zbiorowe:

- Przełomy edukacyjne: dziedzictwo polskiej teorii i praktyki, red. nauk. W. Szulakiewicz, Toruń 2011.
- Addenda do dziejów oświaty. Z badań nad prasą XIX i początków XX wieku, red. I. Michalska, G. Michalski, Łódź, 2013.
- Addenda do dziejów oświaty. Z badań nad prasą Drugiej Rzeczypospolitej, red. I. Michalska, G. Michalski, Łódź 2013.
- Z badań nad prasą drugiej połowy XX i początków XXI wieku, red. I. Michalska, G. Michalski, Łódź 2013.
- Dziedzictwo myśli pedagogicznej Edmunda Bojanowskiego we współczesnej edukacji w Polsce i na świecie, red. naukowa s. M. Loyola Opiela, Lublin 2014.
- W stulecie śmierci Jana Władysława Dawida, pod red. H. Markiewiczowej, Warszawa 2014.
- Badania historyczne w pedagogice. Konteksty źródłowe, red. W. Szulakiewicz, Toruń 2015.

SUKCESY CZŁONKÓW ZHW – STOPNIE I TYTUŁY

Z grona członków Zespołu stopień doktora habilitowanego, w omawianym okresie, uzyskało 7 osób. Są to: Edyta Głowacka-Sobiech, Justyna Gulczyńska, Janina Kamińska, Jacek Kulbaka, Iwona Michalska, s. Maria Opiela, Agnieszka Wałęga.

Tytuły naukowe otrzymało 2 historyków wychowania: Eleonora Sapia-Drewniak i Krzysztof Jakubiak.

